

บทที่ 6

บทสรุป

ผกาวดี อุตตโมทย์เป็นนักแปลที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่งของไทย ตลอดระยะเวลา 40 ปี ผกาวดีมีผลงานแปลตีพิมพ์มากมาย วรรณกรรมแปลประเภทที่ทำให้ผกาวดี อุตตโมทย์มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากที่สุดคือวรรณกรรมเยาวชน

การวิจัยพบว่า ตั้งแต่พ.ศ. 2511 ถึง พ.ศ. 2549 ผกาวดี อุตตโมทย์แปลวรรณกรรมเยาวชนจำนวนทั้งหมด 37 เล่ม เป็นผลงานของนักประพันธ์ 18 คน วรรณกรรมเยาวชนทั้ง 37 เรื่องที่นำมาแปลจำแนกตามประเภทของวรรณกรรมเยาวชนตามทฤษฎีของคาร์ล เอ็ม. ทอมลินสัน และแคร์ล ลินซ์-บราวน์ ได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ วรรณกรรมโบราณ จำนวน 3 เล่ม บันเทิงคดีสัญนิยม จำนวน 8 เล่ม และจินตนิมิตสมัยใหม่ จำนวน 26 เล่ม โดยแปลด้วยชื่อจริงจำนวน 4 เล่ม และใช้นามปากกาอีก 3 นามปากกา ได้แก่ สาลินี คำฉันท์ จำนวน 19 เล่ม สุทธิ โสภา จำนวน 10 เล่ม และ ปาริฉัตร เสมอแซ จำนวน 4 เล่ม ในการเลือกใช้ชื่อจริงหรือนามปากกาในการแปลขึ้นกับผู้ประพันธ์วรรณกรรมที่เลือกมาแปลเป็นหลัก หากวรรณกรรมที่ต้องการแปลเป็นบทประพันธ์ของนักประพันธ์ที่ผู้แปลไม่เคยนำผลงานมาแปลมาก่อนจึงจะเลือกใช้ชื่อจริงหรือนามปากกาที่ใช้แปลตามประเภทของวรรณกรรม

จากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบองค์ประกอบทั้งหมด ร่วมกับการวิเคราะห์วิธีการถ่ายทอดบริบททางวัฒนธรรมของบทแปลวรรณกรรมเยาวชนที่เลือกมาทั้งหมด 7 เรื่อง พบว่า ผกาวดี อุตตโมทย์ใช้แนวทางการแปลวรรณกรรมเยาวชน 2 แนวทาง ได้แก่ แนวทางการแปลแบบแปลรักษาต้นฉบับ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ บทแปลเรื่อง *ยาวีเศษ ลูกหินวิเศษ* และ *มาทิลดา* นักอ่าน *สุดวิเศษ* และแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียง 4 เรื่อง ได้แก่ บทแปลเรื่อง *ผีญี่ปุ่น ลมเอย ลมพัด อานหัก* และ *มาทิลดา* เนื่องจาก จากการวิเคราะห์ทำให้พบว่าบทแปลทั้ง 4 เรื่อง ผู้แปลใช้การลดความและการขยายความข้อความในต้นฉบับอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งบทแปล รวมทั้งมีการแปลแบบเอาความหรือการแปลโดยสรุปด้วย และในการถ่ายทอดบริบททางวัฒนธรรม นอกจากนั้น ในการถ่ายทอดบริบททางวัฒนธรรมในบทแปลที่แปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียงทำให้เกิดการดัดแปลงบริบทต้นฉบับค่อนข้างชัดเจน อาจเนื่องมาจากผู้แปลต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจเนื้อความได้ง่ายขึ้น ซึ่งทำให้ทราบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเลือกแนวทางการแปลมิใช่ประเภทของวรรณกรรม เพราะเมื่อพิจารณาบทแปลที่คัดเลือกมาทั้งหมด ปรากฏว่า

บทแปลประเภทจินตนิมิตสมัยใหม่และประเภทบันเทิงคดีสังคมนิยม ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลทั้งสองแนวทางแนวทางละ 1 เรื่อง บทแปลวรรณกรรมเยาวชนประเภทวรรณกรรมโบราณ ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียง เนื่องจากมีเรื่องเดียว ส่วนบทแปลวรรณกรรมเรื่อง *Matilda* ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลที่แตกต่างกัน โดยบทแปลเรื่อง *มาทิลดา* ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียง ส่วนบทแปลเรื่อง *มาทิลดา* *นักอ่านสุดวิเศษ* ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลรักษาต้นฉบับ และพบอีกด้วยว่า ปัจจัยด้านกลุ่มผู้อ่านก็ไม่มีผลต่อการเลือกแนวทางการแปลเช่นเดียวกัน เห็นได้ชัดจากผลการวิเคราะห์บทแปลวรรณกรรมเรื่อง *Matilda* ซึ่งแปลมาจากต้นฉบับเรื่องเดียวกันและมีกลุ่มผู้อ่านกลุ่มเดียวกัน แต่ผู้แปลก็เลือกใช้แนวทางการแปลที่แตกต่างกัน

เมื่อนำบทแปลที่ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลที่แตกต่างกันมาจัดกลุ่ม จะแบ่งได้ดังนี้ บทแปลที่ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลรักษาต้นฉบับ ได้แก่ *ยาวิเศษ ลูกหินวิเศษ* และ *มาทิลดา นักอ่านสุดวิเศษ* บทแปลที่ได้รับการแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียง ได้แก่ *ผีญี่ปุ่น ลมเอ๋ย ลมพัด อานหัก* และ *มาทิลดา* จึงทำให้พอสรุปได้ว่า บทแปลทั้งสองกลุ่มใช้แนวทางการแปลแตกต่างกันเนื่องจากแปลในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน บทแปลที่แปลก่อนหรือภายในพ.ศ.2540 จะแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียง ในขณะที่บทแปลที่แปลหลังพ.ศ.2540 จะแปลด้วยแนวทางการแปลแบบแปลรักษาต้นฉบับ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการศึกษาวิจัย แนวทางการแปลที่แตกต่างกันน่าจะเป็นผลมาจากปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

จากข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการเลือกแนวทางการแปลของผกาวดี อุตตโมทย์ ผู้วิจัยพบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการเลือกแนวทางการแปลของผกาวดี อุตตโมทย์ คือ ผู้อุปถัมภ์ อันได้แก่ นโยบายของสำนักพิมพ์ผีเสื้อซึ่งมุ่งเน้นผลิตหนังสือที่ดีตามมาตรฐานของสำนักพิมพ์และแนวทางการแปลที่สำนักพิมพ์ยึดถือซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่ประมาณปีพ.ศ. 2540 และปัจจัยด้านชนบททางวรรณศิลป์ซึ่งมีผลต่อแนวทางการแปลของผกาวดี อุตตโมทย์ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นการทำงานแปล ปัจจัยด้านชนบททางวรรณศิลป์จากการวิจัยในที่นี้ หมายถึงแนวทางการแปลที่นักแปลอาวุโสและนักแปลร่วมสมัยเดียวกับเธอยึดถือ ส่วนปัจจัยด้านคตินิยมนั้นไม่สำคัญเท่ากับปัจจัยด้านผู้อุปถัมภ์และชนบททางวรรณศิลป์ แต่เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวทางการแปล อันได้แก่ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ซึ่งมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการคัดลอกหรือดัดแปลงวรรณกรรมของผู้อื่นระบุไว้อย่างชัดเจน พร้อมทั้งระบุโทษของการละเมิดไว้ด้วย จึงอาจจะมีส่วนให้สำนักพิมพ์ผีเสื้อพยายามปรับเปลี่ยนแนวทางการแปล เมื่อพิจารณาร่วมกับปัจจัยด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและความรู้

ภาษาต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นของผู้อ่าน ปัจจัยด้านคตินิยมน่าจะเป็นสนับสนุนให้สำนักพิมพ์มีเลื่อตัดสินใจปรับเปลี่ยนแนวทางการแปลที่สำนักพิมพ์ยึดถือในที่สุด

จากการวิเคราะห์โดยละเอียด พบว่า ผลการวิจัยมีบางส่วนที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือ ผลการวิจัยที่ผู้วิจัยใช้แนวทางการแปล 2 แนวทางในการแปลวรรณกรรมเยาวชน คือ แนวทางการแปลแบบแปลรักษาต้นฉบับและแนวทางการแปลแบบแปลและเรียบเรียงตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกแนวทางการแปล มีเพียงปัจจัยเดียว คือ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม โดยที่ปัจจัยด้านประเภทของวรรณกรรมและปัจจัยด้านกลุ่มผู้อ่านไม่มีผลต่อการเลือกแนวทางการแปลของผลการวิจัย ผู้วิจัย

นอกจากการวิจัยเพื่อศึกษาประวัติและแนวทางการแปลของผลการวิจัย ผู้วิจัยแล้ว การทำวิจัยเรื่องนี้ทำให้ผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษामผลงานแปลวรรณกรรมเยาวชนของผลการวิจัย ผู้วิจัย โดยละเอียด ทำให้ตระหนักได้ถึงความเอาใจใส่และความพยายามสร้างสรรค์บทแปลให้มีความสมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อให้ผู้อ่านได้มีโอกาสรับทราบเรื่องราวในวรรณกรรมต้นฉบับอย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุกแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง เนื้อหาสาระสำคัญของเรื่อง ที่ถ่ายทอดผ่านเนื้อหา รวมไปถึงกลวิธีการประพันธ์ที่ใช้ในต้นฉบับผู้แปลก็พยายามรักษาไว้อย่างครบถ้วนเช่นเดียวกัน เห็นได้ชัดจากการที่ผู้แปลพยายามแก้ไขบทแปลให้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนมากขึ้นเท่าที่จะเป็นไปได้เมื่อมีการพิมพ์หนังสือซ้ำใหม่ ซึ่งถึงแม้ว่าจากการวิจัยจะพบว่า การที่ผู้แปลปรับเปลี่ยนแนวทางการแปลน่าจะเป็นไปตามนโยบายของสำนักพิมพ์ แต่ผู้วิจัยเชื่อว่าเหตุผลที่ผลการวิจัยปรับเปลี่ยนแนวทางการแปลน่าจะเป็นความต้องการให้ผู้อ่านบทแปลได้รับทราบข้อมูลและเนื้อหาของวรรณกรรมอย่างครบถ้วนตรงตามต้นฉบับมากที่สุดเป็นสำคัญ ดังนั้น นอกจากผลงานแปลวรรณกรรมเยาวชนทุกเรื่องของผลการวิจัย ผู้วิจัยจะมอบความสุขและความบันเทิงให้แก่ผู้อ่านแล้ว สำหรับผู้วิจัย ผลงานแปลวรรณกรรมเยาวชนทุกเรื่องของผู้แปลยังเป็นแหล่งความรู้และเป็นต้นแบบของการแปลที่มีคุณภาพอย่างยิ่งอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ พบว่า ยังมีนักแปลร่วมสมัยกับผลการวิจัย ผู้วิจัยอีกหลายท่านที่มีผลงานตีพิมพ์เป็นจำนวนมากและทำงานมาเป็นเวลานาน ซึ่งน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งว่า นักแปลท่านอื่นๆ ใช้แนวทางการแปลวรรณกรรมอย่างไรบ้าง ใช้แนวทางการการแปลแนวทางเดียวกันกับงานแปลทุกเรื่องหรือไม่ และมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการเลือกใช้แนวทางการแปลเช่นนั้น